

četvrtak, 5. svibnja 2022.

P9_TA(2022)0201

Kontinuirana represija političke oporbe u Kambodži

Rezolucija Europskog parlamenta od 5. svibnja 2022. o kontinuiranoj represiji političke oporbe u Kambodži (2022/2658(RSP))

(2022/C 465/10)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Kambodži,
 - uzimajući u obzir prethodna izvješća i izvještaje posebnog izvjestitelja UN-a o stanju ljudskih prava u Kambodži,
 - uzimajući u obzir odluku Komisije od 12. veljače 2020. da se dio carinskih povlastica dodijeljenih Kambodži u okviru trgovinskog programa EU-a „Sve osim oružja” (EBA) ukine počevši od 12. kolovoza 2020.,
 - uzimajući u obzir Konvenciju Međunarodne organizacije rada o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje,
 - uzimajući u obzir izjavu Delegacije EU-a pri UN-u od 29. ožujka 2022. o interaktivnim dijalozima s posebnim izvjestiteljem za Kambodžu donesenu na 49. sjednici Vijeća UN-a za ljudska prava,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava 48/23 od 11. listopada 2021. o savjetodavnim uslugama i tehničkoj pomoći Kambodži,
 - uzimajući u obzir zaključne napomene Odbora UN-a za ljudska prava od 30. ožujka 2022. o trećem periodičkom izvješću o Kambodži,
 - uzimajući u obzir Sporazum o suradnji između Europske zajednice i Kraljevine Kambodže potpisan u Luxembourg 29. travnja 1997. ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir Sveobuhvatni kambodžanski mirovni sporazum od 23. listopada 1991., a posebno njegov članak 15. kojim se utvrđuje obveza poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda u Kambodži, među ostalim od strane međunarodnih potpisnika,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima od 10. prosinca 1948. i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966.,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je Vrhovni sud Kambodže 16. studenoga 2017. najavio raspuštanje najveće oporbene stranke, Kambodžanske stranke nacionalnog spasa (CNRP);
- B. budući da je kambodžanska vlada, nakon što je Vrhovni sud raspustio CNRP, u očekivanju izbora 2018. provodila represiju nad članovima političke oporbe, zbog čega su ti pojedinci prisiljeni na egzil iz straha od proizvoljnog uhićenja ili odmazde; budući da se vladina represija nad neovisnim medijima, organizacijama civilnog društva i političkom oporbom koja je započela 2017. nastavila tijekom 2021. i 2022.;
- C. budući da je premijer Hun Sen gotovo neprekidno na vlasti već 37 godina, a vladajuća Kambodžanska narodna stranka ima apsolutnu moć nad državnim i zakonodavnim tijelima;

⁽¹⁾ SL L 269, 19.10.1999., str. 18.

četvrtak, 5. svibnja 2022.

- D. budući da se u Kambodži u lipnju 2022. održavaju lokalni izbori, a sljedeći opći izbori trebali bi se održati u srpnju 2023.; budući da je stanje ljudskih prava u Kambodži ususret lokalnim izborima u lipnju 2022. i nacionalnim izborima koji će se održati sljedeće godine doseglo kriznu točku jer vlada pod krinkom mjera povezanih s bolešću COVID-19 provodi pojačanu represiju nad političkom oporbom, novinarima, neovisnim medijima i civilnim društvom; budući da je kambodžansko Državno izborno povjerenstvo uklonilo više od 100 kandidata oporbene Stranke Sama Rainsyja^(?) s liste kandidata na lokalnim izborima u toj zemlji koji će se održati 5. lipnja 2022.;
- E. budući da su tijela vlasti, nakon što je u studenome 2020. izdan sudski poziv, 2021. započela masovna suđenja protiv više od 100 članova oporbe i boraca za ljudska prava zbog ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i mirnog okupljanja; budući da su nepravilnosti prisutne u tim suđenjima uključivale nedostatak vjerodostojnih dokaza, kršenje prava na pošteno suđenje i jamstva pravičnog postupka te suđenja u odsutnosti za nekoliko optuženika, čime su prekršena jamstva u pogledu ljudskih prava; budući da je trenutačno u zatvoru više od 60 boraca za ljudska prava, uključujući sindikalne vođe i aktiviste za zaštitu okoliša;
- F. budući da je u ožujku 2021. devet viših stranačkih vođa, uključujući Sama Rainsyja, u odsutnosti proglašeno krivima za „pokušaj počinjenja kaznenog djela” i „napada” u skladu s člancima 27. i 451. Kaznenog zakona te su osuđeni na 25 godina zatvora; budući da je Samu Rainsyju, Mu Sochui i drugim oporbenim političarima suđeno u odsutnosti jer im nije bilo dopušteno da se vrate u Kambodžu kako bi se branili na sudu;
- G. budući da je, dok su druga suđenja bila u tijeku, suđenje Kemu Sokhi, koji je pušten na slobodu uz jamčevinu pod strogim uvjetima, odgođeno za gotovo dvije godine unatoč opetovanim zahtjevima za nastavak suđenja; budući da je suđenje tom političaru ponovno započelo u siječnju 2022., ali bez izglednog završetka, čime mu je oduzeto njegovo temeljno pravo na političko sudjelovanje;
- H. budući da je vođa CNRP-a Kem Sokha uhićen u rujnu 2017. i da se i dalje suočava s izmišljenim optužbama za izdaju;
- I. budući da je Općinski sud u Phnom Penhu 17. ožujka 2022. osudio političke protivnike vladajuće stranke i izrekao im kazne zatvora u trajanju od 5 do 10 godina bez jamčevine; budući da je Općinski sud u Phnom Penhu istog dana osudio 20 oporbenih političara i aktivista na temelju nejasnih optužbi za „poticanje” i „urotu” te im je izrekao dugotrajne zatvorske kazne;
- J. budući da su u studenome 2021. Veourn Veasna, Voeung Samnang i Lanh Thavry, pristaše CNRP-a i izbjeglice koje je priznao visoki povjerenik UN-a za izbjeglice, prisilno vraćeni iz Tajlanda u Kambodžu i potom pritvoreni pod optužbom za poticanje društvenih nemira i kršenje zakona o bolesti COVID-19;
- K. budući da je u kolovozu 2021. sindikalni vođa Rong Chhun osuđen za „poticanje na počinjenje kaznenog djela ili izazivanje društvenih nemira”, zajedno s bivšim članovima političke oporbe Sar Kanikom i Tonom Nimolom, s kaznama zatvora u trajanju od 20 mjeseci do dvije godine i znatnom novčanom kaznom od 400 milijuna riela (gotovo 95 000 EUR); budući da su Rong Chun, Sar Kanika, Ton Nimol i drugi aktivisti koji su u to vrijeme bili uhićeni pušteni na slobodu u studenome 2021. uz uvjetnu kaznu i od tada su slobodni; budući da su žene koje su sudjelovale u mirnim prosvjedima opetovano i nerazmjerno ciljane vladinim naporima da ih se rasprši;
- L. budući da se više od 60 dokumentiranih političkih zatvorenika nalazi u istražnom pritvoru, dok se predstavnici političke oporbe, aktivisti zajednice i sindikalisti suočavaju s uhićenjima, pritvaranjem i nezakonitim zatvaranjem; budući da se od 2015. broj zatvorenika u kambodžanskim zatvorima više nego udvostručio i da se, prema podacima vlade, u kambodžanskim zatvorima sa službenim kapacitetom od 8 804 zatvorenika trenutačno nalazi 38 977 zatvorenika; budući da ta drastična prenapučenost predstavlja ozbiljno kršenje prava zatvorenika, koji često nemaju pristup čistoj vodi ili zdravstvenoj skrbi; budući da vlada također nije poduzela dostatne korake za sprečavanje većih izbijanja bolesti COVID-19 među zatvorskim stanovništvom;

^(?) CNRP je osnovan 2012. spajanjem Stranke Sama Rainsyja i Stranke ljudskih prava. Nakon prisilnog raspuštanja CNRP-a 2017. oživljena Stranka Sama Rainsyja postala je glavna oporbena stranka u Kambodži.

četvrtak, 5. svibnja 2022.

- M. budući da je, prema nekim izvješćima, tijekom posljednja dva mjeseca zatvoreno pet kandidata iz Stranke Sama Rainsyja; budući da su drugi kandidati bili prisiljeni povući svoje kandidature kako bi izbjegli progon na temelju lažnih optužbi kao što je optužba za urotu; budući da je vlada prethodno koristila slične optužbe kako bi se riješila oporbenih stranaka i kandidata; budući da su vlasti 2021. odbile registrirati Kambodžansku stranku nacionalnog srca, čiji je organizator trenutačno pod istragom Ministarstva unutarnjih poslova; budući da je tijekom proteklih nekoliko tjedana Državno izborno povjerenstvo, pod kontrolom Kambodžanske narodne stranke, zabranilo sudjelovanje znatnog broja kandidata iz Stranke Sama Rainsyja na predstojećim izborima; budući da su brojne presude dovele do poništenja čitavih izbornih lista u 11 općina;
- N. budući da je vlada u ožujku 2021. donijela novi opći zakon o mjerama za sprečavanje širenja bolesti COVID-19 i drugih teških, opasnih i zaraznih bolesti, kojim se omogućuju zatvorske kazne u trajanju do 20 godina i druge nerazmjerne kazne za kršenje mjera povezanih s bolešću COVID-19;
- O. budući da je vlada u veljači 2021. donijela pododluku kojom se postrožuje kontrola interneta i proširuje internetski nadzor korisnika interneta koji kritiziraju vladu; budući da je vlada u ožujku 2022. najavila odgodu provedbe pododluke na neodređeno vrijeme;
1. osuđuje kazneni progon oporbenih političara, sindikalista, boraca za ljudska prava, novinara, aktivista za zaštitu okoliša, studenata i drugih zbog izražavanja mišljenja, koje su organizirali premijer Hun Sen i njegova Kambodžanska narodna stranka; poziva kambodžanskog premijera i njegovu vladu da smjesta stanu na kraj svim oblicima zastrašivanja i uznemiravanja, uključujući sudsko uznemiravanje, članova oporbe, sindikalista, boraca za ljudska prava, medija i aktera civilnog društva; poziva sigurnosne snage da se suzdrže od upotrebe nepotrebne i prekomjerne sile protiv onih koji sudjeluju u mirnim prosvjedima;
 2. osuđuje raspuštanje CNRP-a i ponavlja svoj poziv da se odmah odbace optužbe protiv Kema Sokhe, Sama Rainsyja, Mu Sochua i drugih oporbenih dužnosnika; apelira na kambodžanske vlasti da odmah oslobode sve zatočenike savjesti, kao i zatvorenike koji su pritvoreni zbog obavljanja legitimnog rada ili ostvarivanja svojih prava, uključujući novinare, borce za ljudska prava aktiviste za zaštitu okoliša i sindikaliste; poziva kambodžanske vlasti da provedu neovisne istrage svih navoda o uznemiravanju, zastrašivanju, proizvoljnim uhićenjima te nasilju i mučenju protiv članova oporbenih stranaka i aktera civilnog društva te da počinitelje privedu pravdi;
 3. ističe da se suđenja članovima političke oporbe, aktivistima civilnog društva, borcima za ljudska prava, novinarima i običnim građanima provode u suprotnosti s međunarodnim standardima poštenog suđenja; poziva vladu da reformira politizirano pravosuđe, osigura pravo na pravičan postupak za sve te da smjesta i bezuvjetno pusti na slobodu sve političke zatvorenike; poziva kambodžanske vlasti da zaštite potpunu neovisnost i nepristranost pravosudnog sustava te da poduzmu učinkovite pravne i druge mjere za rješavanje dramatične prenapučenosti zatvora, među ostalim ukidanjem pritvora prije suđenja;
 4. potiče kambodžanske vlasti da osiguraju brzu i nepristranu istragu svih navoda o izvansudskim pogubljenjima, uključujući slučajeve Sina Khona i Kema Leyja, te da se počinitelji kazneno gone; poziva kambodžanske vlasti da poduzmu sve potrebne mjere za sprečavanje i zaustavljanje takvih ubojstava;
 5. izražava duboku zabrinutost zbog nazadovanja u području ljudskih prava u Kambodži s obzirom na predstojeće lokalne izbore u lipnju 2022. i nacionalne izbore 2023., uključujući ograničenja neovisnog izvješćivanja, kriminalizaciju slobode govora i *de facto* zabranu mirnog okupljanja; apelira na kambodžanske vlasti da stanu na kraj svim nezakonitim ograničenjima sudjelovanja ljudi u javnim poslovima i da osiguraju da sve političke stranke mogu provesti ravnopravnu, slobodnu i transparentnu izbornu kampanju, počevši s predstojećim lokalnim izborima 5. lipnja 2022. i nacionalnim izborima u srpnju 2023.;
 6. duboko je zabrinut zbog vladina internetskog nadzora i prijetnji slobodi govora i pravu na privatnost; poziva kambodžanske vlasti da ukinu zakon iz veljače 2022. o nacionalnom internetskom pristupniku kojim se vladi omogućuje praćenje svih internetskih aktivnosti i pokretanje sudskih postupaka protiv osoba koje izvješćuju o djelovanju vlade ili

četvrtak, 5. svibnja 2022.

policije; poziva kambodžansku vladu da stavi izvan snage sve represivne zakone, posebno zakon o političkim strankama, zakon o sindikatima i sve druge zakonodavne akte kojima se ograničavaju sloboda govora i političke slobode te zakone koji nisu u potpunosti u skladu s međunarodnim standardima i međunarodnim obvezama Kambodže;

7. izražava zabrinutost zbog pojačanog pritiska na aktiviste za zaštitu okoliša, uključujući aktiviste za pravo na zemljište, koji su posebno bili meta nedavno održanih masovnih suđenja; u tom kontekstu duboko žali zbog prijavljenog ubrzanja nezakonite sječe drva u zaštićenim šumama Kambodže tijekom pandemije i poziva EU i države članice da potiču međunarodnu koordinaciju kako bi se spriječio nezakoniti izvoz neovlaštene robe iz Kambodže;

8. podsjeća poduzeća sa sjedištem u EU-u na potrebu da provedu temeljitu dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava i okoliša te da osiguraju da nemaju veze s političkim vođama ili vođama sigurnosnih snaga odgovornima za teška kršenja ljudskih prava i raspuštanje i naknadnu represiju oporbe u Kambodži, kao ni sa subjektima koji su u vlasništvu ili pod kontrolom tih vođa i subjekata koji imaju koristi od nezakonite sječe i jagme za zemljištem;

9. poziva EU, države članice i međunarodnu zajednicu da, s obzirom na ulogu Kambodže kao predsjednice Udruženja država jugoistočne Azije (ASEAN), iskoriste priliku za vršenje pritiska i poduzmu javne mjere kako bi pružili zaštitu aktivistima i borcima za ljudska prava te da podrže političke stranke u njihovoj borbi za ponovno otvaranje određenog političkog i građanskog prostora u očekivanju predstojećih zajedničkih izbora 5. lipnja 2022. i nacionalnih izbora 2023.; naglašava da najnoviji događaji dodatno potkopavaju vjerodostojnost kambodžanske vlade u provedbi pozitivnog programa za ljudska prava u regiji i kao predsjedateljice ASEAN-a;

10. ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da pomno prati stanje u Kambodži, posebno kako bi se osiguralo da se stranka Sama Rainsyja ne raspusti pod izmišljenim izlikama kao što je raspušten CNRP;

11. ponavlja svoj poziv za uvođenje ciljanih sankcija i apelira na Vijeće da donese restriktivne mjere, uključujući zabrane putovanja i zamrzavanje imovine, protiv političkih vođa i vođa sigurnosnih snaga, kao i njihovih gospodarskih interesa, u skladu s globalnim režimom sankcija EU-a u području ljudskih prava, kako bi se sve osobe odgovorne za teška kršenja ljudskih prava te raspuštanje i naknadnu represiju nad oporbom u Kambodži privedi pravdi;

12. poziva Komisiju da pomno prati predstojeće lokalne izbore i da bude spremna upotrijebiti sve dostupne alate, uključujući potpunu obustavu statusa Kambodže kao korisnice dogovora EBA i druge sankcije, ako promatrači izbora pronađu dokaze o nepoštenim izborima;

13. potiče Komisiju da ustraje na jasno definiranim mjerilima za ljudska prava u svim svojim interakcijama s kambodžanskom vladom te da u svoju trajnu pojačanu suradnju s kambodžanskim vlastima uključi problematična pitanja istaknuta u ovoj rezoluciji, uključujući status Kambodže kao korisnice dogovora EBA; poziva Komisiju da pomno prati situaciju i da procijeni učinak djelomičnog suspendiranja carinskih povlastica u okviru programa EBA na najranjivije segmente civilnog društva;

14. poziva Komisiju da prati svu bilateralnu financijsku potporu kambodžanskoj vladi i osigura bilateralnu financijsku potporu kambodžanskim organizacijama civilnog društva i oporbenim strankama;

15. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, glavnom tajniku ASEAN-a te vladi, premijeru i Nacionalnoj skupštini Kambodže.